

**Oferta prowadzenia wykładu do wyboru
w roku akademickim 2008/2009
Wydział NE**

**Nazwa przedmiotu: Stosunki międzynarodowe w aspekcie
konfliktów globalnych i regionalnych**

Semestr: VII, VIII, IX, X

**dr Marian Muszkiewicz
Katedra Historii Gospodarczej**

**wymiar: 15 godzin
typ studiów: studia dzienne**

opis/charakterystyka przedmiotu:

Upadek zimnowojennego porządku międzynarodowego, zwanego, zwłaszcza w odniesieniu do Europy, jałtańsko-poczdamskim łaodem terytorialno-politycznym zaowocował gwałtowni zmieniającym się środowiskiem międzynarodowym, wzrostem aspiracji państw, konfliktem UE/USA na tle europejskiej obrony i polityki zagranicznej, rewitalizacją Rosji, przebudzeniem państw islamskich, wykorzystaniem międzynarodowego terroryzmu dla odrzucenia amerykańskiej dominacji nad światem.

Podnoszone wydarzenia, zjawiska i procesy nie poddają się uporządkowaniu w postaci nowego ładu, porządku międzynarodowego. Wśród wielu jego wariantów bardziej realistyczną wydaje się wizja trzech biegunów polityczno-ekonomicznych bez jednoznacznego przywódcy, czy przywództwa:

1 północno-amerykański

2 wschodnio-azjatycki

3 europejski

i z największym znakiem zapytania kulturowo-polityczne centrum świata islamu.

Celem wykładu jest poznanie i zrozumienie stosunków międzynarodowych w szerokim ich aspekcie kształtowania się i ewolucji pod wpływem powiązań i współzależności między podstawowymi podmiotami. Wskazanie dążeń do powstawania i zmienności ładu międzynarodowego w skali regionalnej i globalnej w wyodrębnionych etapach rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem cech kulturowych, religijnych społeczno-gospodarczych i politycznych, także z perspektywy historycznej, determinujących wielobiegunowość współczesnego świata.

Szczegółowy zakres merytoryczny:

- 1. Podstawowe pojęcia i kategorie, zakres przedmiotowy i podmiotowy, czasowy**
- 2. Od średniowiecznego uniwersalizmu do oświeceniowego postrzegania stosunków międzynarodowych (SM)**
- 3. Monarchiczna Europa i amerykańskie ideały wolności**

4. Amerykański wpływ na SM w wymiarze pierwszej i drugiej wojny światowej

5. Europocentryzm w polityce dalekowschodniej – Chiny i Japonia

6. Dwubiegunowy ład międzynarodowy – powstanie i istota

7. MS w warunkach rozbieżności w normowaniu podstaw powojennego ładu światowego:

- zimna wojna, wojna w Korei, wojny w Indochinach, rewolucja kubańska i kryzys kubański

8. Negocjacje i odprężenie w warunkach globalnych, wzrost napięć regionalnych:

- SALT 1 i SALT 2, Afganistan i Iran państwami frontowymi w sporze z cywilizacją zachodnią

9. Trudne lata 80. w SM:

- Ronald Reagan i napięcia Wschód-Zachód
- irańsko-iracka destabilizacja regionu Zatoki Perskiej
- załamanie ZSRR i układu dwubiegunowego

10. Ideologiczne-religijne podłoże współczesnego terroryzmu, Al-Kaida.

11. Modelowanie nowego międzynarodowego ładu:

- USA w SM po 11 września 2001
- EU i USA we współczesnych SM (spór o Irak)
- Region Dalekowschodni, nowe centrum gospodarcze i aspiracje polityczne – rola Chin i Japonii

12. Priorytety polskiej polityki zagranicznej po 1989 roku, rola w nich UE i USA

Słowa kluczowe:

- czynniki kształtujące stosunki międzynarodowe
- państwo w międzynarodowych stosunkach politycznych, polityka zagraniczna wybranych państw
- powstawanie nowego ładu międzynarodowego po przeobrażeniach i procesach światowych i regionalnych z przełomu lat 80 i 90 – wyznaczniki zmian

Literatura podstawowa i pomocnicza:

- H. Kissinger, *Dyplomacja*, Warszawa 1996
- Z. Cesarz, E. Stadtmuller, *Problemy współczesnego świata*, Warszawa 2000
- J. Kukułka, *Historia współczesnych stosunków międzynarodowych 1945-2000*, Warszawa 2002
- T. Kowalik, *Współczesne systemy ekonomiczne*, Warszawa 2000
- E. Cziomer, L. W. Zyblikiewicz, *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, Warszawa 2005
- Ch. Bartlett, *Konflikt globalny*, Wrocław – Warszawa – Kraków 1997
- Porządek międzynarodowy u progu XXI wieku, pod red. naukowom Romana Kuźmiara, Warszawa 2005

Czas trwania i terminarz: jeden semestr

Metody nauczania i uczenia się/formy zajęć: wykład

Metody oceny pracy studenta: obecność na wykładach i aktywność